

**Gerbrand Haverkamp, projectmedewerker
Ambtenaar voor de toekomst bij het Ministerie
van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties**

“Zo wil ik geen invloed”

“De or is een verouderd instrument. Toen de Wet op de ondernemingsraden in 1971 werd aangenomen, speelde de verzuiling nog. Vertegenwoordiging was eenvoudiger, omdat toen sneller een totaalgedachtegoed werd omarmd. Een christendemocraat bond zich aan alle normen en waarden van de bijbehorende zuil. Dat is nu anders: ik herken me in zowel opvattingen van GroenLinks, als van de VVD. Maar wie kies ik als vertegenwoordiger?”

Zo'n raad is geen optimale vorm van vertegenwoordiging. Een or trekt doorgaans leden aan die neigen tot weerstand omdat ze zich zorgen maken om veranderingen. Dat maakt het tot een star overlegorgaan voor bestuurders. Als je met reguliere medewerkers om de tafel gaat, blijken hun meningen vaak genuanceerder dan de or deze verwoordt. Ik heb nooit de behoefte gevoeld om in een ondernemingsraad plaats te nemen. Zo wil ik geen invloed uitoefenen op de organisatie.

Veel thema's die een or behandelt, vind ik oninteressant. Vaak gaat het om updates en gemier over huisvestingsdingetjes en verdeling van opleidingsbudget. Meepraten over visies vind ik boeiend, en ook de invloed van de taakstelling op het aantal jongere ambtenaren houdt me bezig. Maar je kunt niet op onderwerp participeren in een or, alle overige onderwerpen krijg

je ook op je bord. Or-leden moeten zich dus verdiepen in tal van ingewikkelde onderwerpen en dat kost tijd. Het verbaast me daarom niet dat ik onze or-leden bijna nooit zie. Te druk.

Medezeggenschap is een verworven recht en daar moeten we zuinig op zijn. Het biedt tegenwicht aan bestuurders. Maar deze invulling van medezeggenschap past niet meer in onze tijd. Via nieuwe media en technieken kun je grote groepen mensen bereiken die het zinnig vinden om mee te denken

**“De ondernemingsraad
heeft zijn tijd gehad”**

over bepaalde onderwerpen. Je kunt tijdelijke ad hoc participatie op thema's organiseren, met de ondernemingsraad als een soort regieorganisatie met een signaleringsfunctie.

Je hoeft niet het hele stelsel om te gooien. Begin met het thematiseren van onderwerpen. Experimenteer vervolgens met directe participatie van medewerkers op een aantal thema's. En kies hiervoor een geschikt middel en de juiste vorm (enquête, referendum, projectgroep et cetera).”

**Thijs Hellegers, scheidend voorzitter
van de concernondernemingsraad
bij de Belastingdienst:**

“De wet biedt voldoende ruimte”

“De Wet op de ondernemingsraden (WOR) biedt plenty mogelijkheden om bestuurders het leven zuur te maken. Maar het is voldoende als beide partijen zich hiervan bewust zijn. In de praktijk moet je middelen uit de WOR slechts in noodgevallen gebruiken. Het is dan ook onzin om te reclameren dat de wet verouderd is, omdat allerlei mogelijkheden ongebruikt blijven. Enkel het feit dat ze in de WOR staan is genoeg.

Andere voorwaarden voor goed medezeggenschap verdienen

vanuit een participerend model gaan werken. In de klassieke vorm van medezeggenschap legde een bestuurder een voorgenomen besluit als blauwdruk voor aan de or. Dat voorstel werd eerst meningvormend en daarna besluitvormend besproken in de overlegvergadering. Deze statische aanpak is achterhaald. Blauwdrukken worden steeds vaker houtskoolschetsen. Je probeert het eerst eens te worden over de grote lijnen en vervolgens praat je tijdens het lopende traject samen over de concrete invulling. De or wordt vanaf het prille begin betrokken bij nieuwe ontwikkelingen.

De uitkomst van dit proces is een gezamenlijk product. Nadeel van deze werkwijze is dat achteraf moeilijk aan te wijzen is wat precies de bijdrage van de or is geweest. Wij moeten onze achterban dus heel goed informeren over onze bezigheden en afwegingen, en uitleggen hoe de werkvloer vertegenwoordigd wordt.

De WOR biedt voldoende ruimte om andere manieren van werken te verkennen. Je kunt bijvoorbeeld overwegen de medezeggenschap te regelen via (ad hoc) projectgroepen en werkgroepen, waarbij de ondernemingsraad een regierol vervult. De stap naar zo'n model vind ik nog te groot, maar je kunt ermee experimenteren.”

De laatste jaren zijn ondernemingsraden bij de Belastingdienst meer

